

Operatsioonisüsteemide ajalugu

Esimese asjana peaks selgitama, mis on operatsioonisüsteem. Operatsioonisüsteem on kogumik süsteemset tarkvara, mis on vajalik arvuti käivitamiseks, riistvara (nagu videokaart, klaviatuur, kettaseadmed...) juhtimiseks ning rakendusprogrammide (olenevalt operatsiooni süsteemist) töötamiseks.

Operatsioonisüsteemid on näiteks ka DOS, Windows, Unix, MacOS, BeOS...

Linuxi kujunemine.

1969. aastal töötas USA-s AT&T (American Telephone and Telegraph) Bell Laboratories välja operatsioonisüsteemi, mille nimeks sai Unix. Et selle programmid olid alguses vabalt levitatavad, levis see peagi mitmetesse asutustesse ja firmadesse, kes arendasid välja selle põhjal oma süsteemid – tekkisid unixi dialektid nagu hp-ux /hewlett packard), aix (IBM), sunos, solaris (sun) jpt eraldi võiks mainida veel Berkeley ülikooli Californias, kus loodud BSD (Berkeley System Distribution) sai aluseks mitmele tänini kasutatavale Unixile. Kuigi eri dialektide vahel säilis mõningane ühilduvus, ei saanud enam rääkida ühtsest Unixist. Peagi haistsid ärimehed võimalust äri tegemiseks ning üksteise järel muutusid unixi dialektid kinnisteks, vaid suure raha eest saadaolevateks kommertssüsteemideks. Unixi kõrge hind oli ka põhjuseks, miks 1981 aastal alguse saanud PC-arvutid selle asemel MS-DOSi (ja hiljem Windowsi) kasutama hakkasid, ehkki unixi tehnilises üleolekus ei kahelnud eriti keegi. Hollandi Vaba Ülikooli operatsioonisüsteemide professor Andrew S Tanenbaum jäi 1979. aastal lõhkise küna ette – seni kursusel kasutatud unixi uue versiooni litsents keelas ära süsteemi lähtekoodi avalikustamise. See tähendas õppejõud ei tohtinud õpetamise aluseks olevat tarkvara enam tudengitega jagada. Tanenbaum õpetas paaril järgneval aastal üksnes teooriat, kuid 1984. aastal otsustas ise luua uue, unixiga sarnaneva süsteemi, mida saaks õppetöös kasutada. Tulemuseks oli 1986. aastal valminud Minix – väike, unixiga sarnanev süsteem. Minixit sai osta koos Tanenbaumi raamatuga või tellida ka eraldi. Üheks huviliseks oli ka Helsingi Ülikooli tudeng Linus Torvalds. Ta oli 1991. aasta jaanuaris just hankinud uue 386-arvuti (tolle aja tiptase) ning soovimata kasutada tollal valitsenud Microsoft DOS-süsteemi, tellis Tanenbaumilt endale Minixi. Juba mõne kuu pärast tekib tal idee luua oma süsteem, mis oleks sarnaselt Minixiga unixi taoline, kuid mõnes tehnilises aspektis erinev ning ka vabalt levitatav. Algul töötas Linus üksi, ent üha enam leviv ligipääs Internetile võimaldas peagi projektiga liituda üha uutel huvilistel.

Suureks abiks oli Linusele asjaolu, et ju 80. aastate algul oli Richard Stallman koos rühma huvilistega USA-s alustanud unixi vaba teisendi väljatöötamist, mida nad nimetasid GNU-ks (GNU's Not Unix). Ehkki GNU süsteemina ei realiseerunud pikka aega (täna on projekti nimeks GNU Hurd, kuid lõpliku valmis süsteemini pole selle kirjutise valmimise ajaks jõutud), loodi selle raames suur hulk vaba kasutusega, kasulikke abiprogramme ja töövahendeid, mis Linuse poolt tema loodavasse süsteemi lisati. Uus süsteem sai peagi oma algataja järgi nime Linux. Mõned süsteemi entusiastid eelistavad süsteemi nimena kasutada kombinatsiooni GNU/Linux, rõhutamaks ka GNU rolli süsteemi loomisel (seda nimekuju kasutab tuntumatest Debian), kuid enamasti jäädakse lühema ja lihtsama Linuxi juurde. Üheks põhjuseks on ka asjaolu, et tüüpiline Linuxi distributsioon sisaldab peale Linuse loodud süsteemituuma (kerneli) ja GNU töövahendite veel ka Apache veebiserverit, andmebaasisüsteeme ja programmeerimiskeeli – kui tahta kõiki neid nimesse kirja panna, tuleks saadud nimi kaugelt liiga pikk ja kohmakas (GNU/Linux/Apache/Perl/PHP/MySQL/GNOME/KDE – seda võiks veel jätkata).

Siinkirjutaja tunnustab täielikult Richard Stallmani ja GNU väga suurt rolli Linuxi arengus, kuid nime ümber käiv tants kipub kohati tavaliseks jonniks...

Järgnevalt mõned verstepostid Linuxi ajaloos:

Märts 1991 – Linus tellib Andrew Tanenbaumilt Minixi ja alustab selle uurimist.

Suvi 1991 – Linuse sõber Ari Lemmke loob FuNETi serverisse Linuxi kataloogi /pub/os/linux. Linuse katsetused muutuvad võrgus kättesaadavaks.

25. september 1991 – Linuse esimene e-kiri, milles teatakse uue süsteemi loomisest (loetakse tinglikult Linuxi sünnipäevaks). Esimene e-postiloend, milles osaleb 10-15 inimest.

1992. aasta algus – esimesed katsetused graafilise keskkonna lisamisega Linuxile (Orest Zborowski).

Veebruar 1992 – esimesed terviklikud Linuxi distributsioonid (SLS ja MCC Interim).

Oktoober 1992 – Linux hakkab toetama TCP/IP (Interneti) võrguprotokolli.

1993 – Ian Murdock paneb aluse Debianile, tänini edukalt toimivale vabale distributsioonile.

Marc Ewing asutab Red Hat. Walnut Creeki firma alustab Slackware-distributsiooni levitamist. Luuakse Yggdrasil – esimene CD-Linux, mis on varustatud graafilise keskkonnaga ja käivitub otse CD-lt.

1994 – Ilmub Linuxi tuuma versioon 1.0 – esimene n.ö. ametlik väljalase. Asutatakse Linux International ja Linux Journal. Linusele kingitakse DEC Alpha tööarvuti ja ta alustab Linuxi viimist esimesele mitte-PC riistvaraplatvormile. Luuakse Samba, Windowsi võrguprotokolli kasutamist võimaldav tarkvarasüsteem.

1996 – Ilmub Linuxi tuuma versioon 2.0. Linus külastab Canberra loomaaeda ja saab kääbuspingviini käest näksata – sünnib Tux, Linuxi maskott. Linus võtab vastu USA firma Transmeta tööpakkumise ja kolib USAsse, kuid hirmujutud tema Linuxist kõrvalejäämisest (mida algul süvendas ka tema abiellumine ja „Linus 2.0“ ehk esimese tütre Patricia Miranda sünd...) kaovad peagi. Matthias Ettrich alustab graafilise töökeskkonna KDE loomist. Alguse saab SUSE Linuxi distributsioon - esmaversiooni number on 4.2 .

1997 – alguse saab GNOME, teine suur Linuxi graafiline töökeskkond.

1998 – Linuxit hakkavad toetama Oracle ja teised suured andmebaasisüsteemid. Luuakse Mandrake – traditsiooniliselt üks kasutajasõbralikemaid distributsioone. Ilmub StarOffice 5 Linuxi-versioon – esimene tõsiseltvõetav alternatiiv MS Office'ile. Aasta lõpus leکید Microsoftist dokumendid, mis tõendavad suurfirma teadlikkust ähvardavast ohust (nn. Halloweeni memorandum).

1999 – Loki Software toob hulga klassikalisi Windowsi mängu (Heroes of Might and Magic III, Civilization 3 jt) Linuxile. Paraku ei ole firma eluiga eriti pikk – saatuslikuks saab sullerist firmajuht, kes rahadega jalga laseb.

2000 – ilmub Wordperfect Office Linuxile. Codeweavers Crossover Office võimaldab peamisi Windowsi kontorirakendusi käivitada Linuxil.

2001 – Staroffice'ist eraldub vaba kontoripaketina Openoffice.org, mis saab ometigi eestikeelse versiooni varem kui 10 aasta vanune MS Office.

2002 - Venetsueela ja Peruu otsustavad riiklikul tasemel loobuda Microsofti tarkvarast ja toetada Linuxi kasutamist. Eestis teeb aasta lõpus BSA oma agressiivse kampaaniaga tahtmatu teene vaba tarkvara leviku kiirendamiseks.

2003 – Linuxi lipulaev Red Hat jaotab oma senise Linuxi kaheks suunaks – kommertsiaalne Red Hat Enterprise Linux ja vaba kogukonnapõhine Fedora. Mitmed Eesti riigiasutused lähevad MS Office'ilt üle Openoffice.org'i kasutamisele.

2004 – Euroopas käib võitlus tarkvarapatentide ümber. Eestis teeb Microsoft pingutusi turuosa säilitamise nimel ja üritab Eesti riigiga koostöölepet sõlmida, mitmed suured asutused saavad ennekuulmatuid soodustusi. Linuxil on üle 100 aktiivse distributsiooni (Distrowatch) ja hinnanguliselt 18 miljonit kasutajat (Linux Counter), võidukäik jätkub Hiinas ja paljudes Ladina-Ameerika riikides.

NB! Linux algtäheanduses tähistas üksnes süsteemi tuuma ehk kernelit. Hiljem aga hakkas see nimi kõnekeeles tähistama kogu distributsiooni (distrot) - tuumast, erinevatest töövahenditest ja rakendustarkvarast komplekteeritud terviklikku operatsioonisüsteemi.

Apple ajaloost

Kui Steve Jobs ja Steven Wozniak 1976. aastal loodud Apple I nimelist arvutit turustama asusid, ei osanud nad undki näha pöörasest müügi edust, mis nende tootele imekiirelt osaks sai. 1977. aastal otsustasid mehed asutada müügi ametlikuks reguleerimiseks firma, mis sai nimeks Apple Computer Inc.

1977. töi Apple turule oma järgmise arvutimudeli - Apple II. Pööre oli revolutsiooniline, kuna arvuti võimaldas kasutada värvilist displeid, tal oli klaviatuur ning arvutiga sai ühendada lisaseadmeid. Aasta pärast kerkis Cupertino Kalifornias Apple peakorter ning laialdasem arvutitootmine võis alata. 1982 suutis Apple esimese personaalarvutite tootjana maailmas ületada müügi käibe 1 miljard USA dollarit aastas.

Apple järgmiseks hitiks sai Lisa - personaalarvuti, mis oli nimetatud Steve Jobsi esimese tütre järgi ning millega kaasnes esimest korda arvutitööstuse ajaloos seni tundmatu seade - hiir.

Lisale järgnes 1984. aastal arvuti, mis hakkas kandma Macintoshi nime ning baseerus Motorola poolt toodetud 68000 mikroprotsessoril. Nagu Lisagi puhul, pakkus Macintosh kasutajale ennenägematut graafilist kasutajaliidest, ikoone ja muid seni tundmata elemente, mis tegid arvutikasutamise senisest tunduvalt kergemaks ning mugavamaks.

Vaatamata firma 80-ndate alguse kiirele kasvule, otsustas Wozniak rahulikuma elu kasuks ning lõi aastal 1985 Applest lahku. Samal aastal põhjustasid viletsad müüginumbrid ning olukord rahvusvahelisel turul hulga vallandamisi ja Jobsi lahkumise firmast. Tema asemele asus 1983. aastal firma presidendiks palgatud Pepsi tegevjuht John Sculley.

1980-ndate lõpp ja järgmise kümnendi algus oli muudatuse ja kasvu aeg. Apple tulud suurenesid perioodi algul märgatavalt ning 1990-ndate alguses tutvustas firma mitmeid uusi Macintoshi mudelid, mis olid hinna poolest ligi poole võrra odavamad kui eelmised mudelid. Lisaks riistvarale toodi turule kas System 7, mis oli suur täiendus Apple tarkvaratoodetele.

1991 moodustas Apple liidu IBMi ja Motorolaga eesmärgiga luua PowerPC nimeliste arvutite põlvkond. 1992. aastal toodi turule PowerBook nimelised sülearvutid, samal aastal nägi ilmavalgust ka siiani populaarne QuickTime multimeediatarkvara.

Muudatused Apple juhtkonnas aga jätkusid. John Sculley asemele asus 1993. aastal Michael Spindler. Tootearendust muudatused juhtimises aga siiski väga ei mõjutanud, kuna samal aastal oli firmal piisavalt jõudu toomaks turule Newton - pihuarvuti eelkäija, mis võimaldas muuhulgas transleerida ka käekirja digitaalse teksti kujule.

1994 oli Power Macintoshi sünniaasta. Tegu oli esimese Apple arvutiga, mis põhines Motorola PowerPC kiibil. Esmakordselt alustas Apple ka oma opsüsteemi litsenseerimist teistele tootjatele, ent peale jõudsat 1994-ndat aastat, tabas firmat taas tugev langus tootearenduse poole pealt, mis tõi endaga kaasa ka rahalisi kaotusi.

Tõusude ja languste tiheda vaheldumise tõttu kaotas 1996. aastal oma töö Michael Spindler. Tema asemel asus kompaniid juhtima Gil F. Amelio, kes loobus Apple suurejoonelisest plaanist paisata turule järjekordne mahukas uuendus Mac OSile. Apple ütles ära mitmete koostööpakkujatele ning loobus muude arvutitööstuse hiidude poolt pakutud liitudest. Selle asemel osteti hoopis 400 miljoni USA dollari eest NeXT Software - firma, mille oli peale Applest lahkumist asutanud Steve Jobs. Jobs palgati taas Applesse tööle konsultandina ning järgmise mahuka süsteemiuuenduse aluseks võeti just NeXTi poolt väljatöötatud operatsioonisüsteem.

1997. aastal jätkus Apple drastiline kukkumine tänu keerukale võitlusele arvukate Macintoshi kloonidega ning Microsofti aina populaarsemaks muutuva Windowsiga. Apple vähendas töötajate arvu, ka Gil Amelio kaotas oma töökoha. Firma võttis enda ohjesse taas Steve Jobs. Kuigi Amelio ametis olles ei olnud Jobsil firmas formaalselt mingit otsustusõigust, pani too siiski kokku võimsa plaani, mis pidi Apple taas jalule aitama. Jobs veenis Apple põhirivaali Microsofti investeerima firmasse 150 miljonit USA dollarit, pakkudes vastutasuks Apple poolehoidu Microsofti internetirakendustele ja võimalust luua ka Macile populaarsust koguva

MS Office programmid. Microsoft omalt poolt oli nõus - Apple hävitamine tähendanuks neile peaaegu monopolset seisust ning seeläbi ka legaalselt keerulist olukorda.

1997. aasta septembris palgatigi Jobs ametlikult taas Apple tegevjuhiks ning ta asus koheselt tegema suuri strateegilisi muudatusi. Esmalt keelas Jobs firmal litsenseerida Mac OSi teistele arvutitootjatele, seejärel lõpetas ta Newtoni tootmise, kuna see toode polnud firmale kunagi sentigi kasumit toonud. Uue tootena tõi firma turule PowerPC G3 protsessori, mida saatis sünnist saadik müügiedu.

Tõeline revolutsioon saabus Jobsi käe all 1998. aastal, mil Apple tõi turule arvuti nimega iMac. Kompaktne ning ennenägematu disainiga personaalarvuti kasvatas tänu oma soodsale hinnale firma turuosa kiiresti. Jobs teatas, et Apple uus suund on opsüsteem OS X. Firma finantsolukord taastus uskumatult kiiresti ning aastate järel võis Jobs omanikele ette kanda, et Apple on taaskord kasumis. 1998. aasta lõpuks oli iMac saavutanud auväärse tiitli USA kõige paremini müüva arvutina.

Edasi liikus Apple täiskäigul. 1999. aasta juulis eemaldas Steve Jobs kätte firma uuel tootelt, väikeselt ja soodsalt sülearvutilt iBook. Samal sügisel toodi avalikkuse ette PowerMac G4.

Märtsis 2000 tutvustas Apple esmakordselt oma uut operatsioonisüsteemi Mac OS X.

Alates 2001. aastast on Mac OS X arenenud pidevalt ja tohutu kiirusega. Pea igal aastal on Apple operatsioonisüsteemi teinud mahukaid uuendusi ning parendanud süsteemi kiirust. UNIX põhjal baseeruv Mac OS X on maailma üks turvalisemaid operatsioonisüsteeme, mille kasutajamugavust ülistavad paljud arvutispetsid. Mac OS X jaoks on loodud kümneid tuhandeid tarkvaralahendusi, ka Apple ise on süsteemi tarvis loonud oma veebibrauseri ning mitmeid kiireid ja mugavaid tarkvaralahendusi (iTunes, iPhoto, iMovie jt) igapäevaste digitaalsete tegemiste hõlbustamiseks.

Apple ei jätnud unarusse ka riistavara. Pidevalt kiirust kogunud G4 protsessor on tänaseks juba väljateenitud puhkusele saadetud ja 2003. aasta suvel tutvustas Jobs firma järgmise põlvkonna protsessorit - koos IBMiga toodetud ülikiiret G5. Lisaks on Apple oma sõpru vahepeal üllatanud ka soodsa kompaktse eMac lauarvutiga, 30" LCD-monitoriga, uute PowerBook mudelitega, sulgkerge veebikaamera ja paljude muude innovaatiliste toodetega. Firma on sihikindlalt järginud ka oma jaemüügi strateegiat, mille käigus avatakse Ameerikas ja mujal maailmas üle 100 Apple Store nime kandvat kauplust. Neist on võimalik osta kõiki firma tooteid ning saada infot ja abi Apple toodete kasutamisel.

Omaette legendiks on muutunud Apple MP3-mängija iPod. Firma nutikas strateegia kasutada üldise tehnoloogiasektori kasvu aeglustumise ajal ära digitaalsete elektrooniliste vahendite plahvatuslikku kasvu on Applele suurt kasu toonud. Koos iPodiga avatud online muusikapoodi iTunes Music Store saadab tohutu edu kogu maailmas.

Microsofti ajaloost

Microsoft on maailma suurim tarkvaratootja peakorteriga Seattle eeslinnas, Redmondis (Washingtoni osariigis) Ettevõtte loojateks olid Bill Gates ja Paul Allen aastal 1975. Nimi „Microsoft“ tähendab Microcomputer-Software ja kasutati esmakordselt 29 novembril 1975 aastal Bill Gatesi poolt kirjas Paul Allenile. 26. novembril 1976 sai „Microsoftist“ kaubamärk. Peale esmaedu BASIC kompilaatoriga õnnestus firmal oma 1981 aastal loodud operatsioonisüsteemiga MS-DOS IBM-PC'dele läbimurre operatsioonisüsteemide turuliidriks PC-paasil, nagu ka Office toodete seeriaga ja teiste aplikatsioonidega. Sama positsiooni mille saavutas ta Microsoft Windowsiga.

Firma ajalugu

1975 arendas tudeng Bill Gates koos Paul Alleni ja Monte Davidoff Paul Alleni poolt programmeeritud emulaatoril Intel 8080 protsessori jaoks programmeerimiskeele Altair BASIC 2.0 firma MITS (Micro Instrumentation Telemetry System) arvuti Altair 8800 tarbeks. Tarkvara oli algul 2 versioonis saadaval Altair BASIC 4K ja Altair BASIC 8K. 22. juulil 1975

lõid Bill Gates ja Paul Allen distributsioonilepingu firmaga MITS Albuquerque. Lisaks ühekordsele maksele 3000 dollarit nägi leping ette, et Gates ja Allen iga 4K-BASIC' u eest 30 dollarit, iga 8K-BASIC' u eest 35 dollarit ja laiendatud versiooni (BASIC koos käsiraamatuga) isegi 60 dollarit saama pidi, kui Altair-müüja tarkvara koos protsessoriga tellib, millega Altair 8800 esmalt koos pidi olema. „General Litsensors“ itena said nad lisaks 10 dollarit iga BASIC 8K-versioonist kõrgema eest, mis koos arvutiga telliti. Kliendid, kes juba sellise Altair kokku olid ehitanud, ilma korruga tarkvara kaasa ostmata, pidid 500 dollarit Basic4K ja isegi 750 dollarit BASIC 8K eest välja käima, et üldse tarkvara osta, mis nende arvutid ellu pidi äratama. Gates ja Allen MITS'i käibest litsentsiomanikena poole. Nimi „Mic-Soft“ tuli 29. Novembril 1975, kui Gates ja Allen pidasid aru reklaamikampaania üle. Leping MITS'iga oli piiratud 180 000 dollariga. Siiski sisaldas leping klauslit millega Microsoft tohtis seda tarkvara teistele arvutifirmadele edasi müüa. MITS nõudis selle eest aga hüvitist. Lisa klausel sundis aga telefoni helpdeski koha looma ühe inimesega, niipea kui toodet müüdi rohkema kui 2500 dollari eest kuus. Teine inimene oli vajalik helpdeskis kui kuu käive ületas 5000 dollarit. See tõi tagajärjeks, et veel studeeriv Bill Gates peale semestrivaheaega ei saanud oma stuudiumiga jätkata. Gates'i isa, mainekas advokaat, võrdsustas lepingut MITS'iga moodsa orjandusega. Selle lepingu tõttu oli Gates kohustatud tarkvara hooldama ja edasi parandama. Tänu sellele tööle saavutas Microsoft selle positsiooni turul, mida ta omab praegu tarkvaragigandina.

Gates ja Allen sõlmisid omavahel lepingu, mis ülesanded ja kasumi reguleerisid. Monte Davidoff, kes silukomafunktsioonid Altair BASIC'usse programmeeris, maksti ühekordselt 2400 dollariga kinni. Gates ja Allen seevastu aga jagasid esimese kuu teenistuse 1516 dollarit ebavõrdsete osadena. 60-40. Paul Allen sai vähem, sest peale kohustusete Microsofti juures, töötas ja MITS'i tarkvara direktorina.

Altair BASIC' u arendus versioonile 3.0 nõudis nagu juba varasemad versioonidki Altair masinatele väikse salvestusruumiga kõrget programmeerimiskunsti. Bill Gates pidi sügavale trikikasti küünitama, et oma rutine pidevalt edasi optimeerida ja salvestusruumi nii väiksena hoida kui vähegi võimalik. Hiljem ajas Microsofti töölisi see Gates'ilik kood hulluks, kui nad seda hooldustöödeks läbi töötama pidid. Samas oli see trikk Microsofti jaoks aga ka väga kasulik, et teisi tarkvaratootjaid kohtusse kaevata, kes Microsofti programmijuppe kasutasid, et neid ise müüa. Nendel trikkidel oli Gate'si käekiri ja Gate's oli ka ainuke kes koodi selgitada oskas.

Arenduskulud Altair BASIC' ule ulatusid 40 000 dollarini. Suurimad kulud põhjustas siinjuures sisseostetud arvutusaeg Mainframesides arvutuskeskuses, milles Allen emulaatorit Intel 8080 arendas, et BASIC' ut üldse arendada saaks. Gates programmeeris BASIC' u üldse kuluvabalt pliiatsi ja märkmepaberiga.

Nende kulude kõrval pole midagi imestada kui Bill Gates pahandas, kui enne ametlikku Altair BASIC' u ilmumist beta versiooni 50 koopi ringlusse jõudsid.

Microsoft arendas Altair BASIC' ust oma BASIC' u kompilaatori nimega Microsoft BASIC, mis läbi teisenduste kiiresti taamaalsete koduarvutitel tuntuks sai. Teised tootjad arendasid alternatiive Microsoft BASIC' uga kokkusobiva süntaksiga ja aitasid kaasa nii selle keele levikule. BASIC' u levik oli nii suur, et praktiliselt igal arvutil mis sel ajal müüdi oli mingi BASIC' u versioon.

Hiljem proovis Microsoft koostöös teiste firmadega koduarvuti standardi MSX sisse viia, mis vastupidi omavahel kokkusobimatute koduarvutites seas pidi läbi lööma. Ta oli ajutiselt Euroopas ja Jaapanis edukas. Edasine areng aga lõpetas aga koduarvutite ja MSX' i ajastu. Seevastu pakkus Microsoft 1980 koos Xenix' iga ka Unixi laadse operatsioonisüsteemi. Tookordse suure ressursinõudlikuse tõttu lõpetas aga Microsoft selle süsteemi edasiarenduse ning müüs 1987 SCO-le.

MS-DOS'i arendus IBM'ile

Äri BASIC'uga oli kuni 1980. pigem halb kui hea. Et suurendada oma klientide ringi tegi Microsoft laienduskaarti Z80 protsessoriga väga edukale Apple arvutile, mis võimaldas Apple Computersil CP/M'ile Microsofti poolt kirjutatud tarkvara kasutada. Microsofti täheleand algas aga koostöös IBM-iga. IBM vajas 1980 aastal hilinenud tulekuga koduarvutite turule, võimalikult kiiresti oma IBM-PC'le operatsioonisüsteemi ja pöördus sellega Bill Gates'i firma poole. Microsoftil aga polnud oma operatsioonisüsteemi, nad müüsid ainult programmeerimiskeeli nagu BASIC, COBOL ja FORTRAN. Gates saatis IBM kaupmehed Digital Research firmasse, kes CP/M arendas ja tootis. Kuid Gary Kildall, Digital Research'i asutajat, polnud kohal. IBM suhtles selle asemel tema naise Dorothy-ga. IBM andis talle kõigest ärisaladuse hoidmis lepingu ette, kuid Dorothy Kildall kahtles ja ei tahtnud alla kirjutada enne kui mees koju tuleb. Inimesed suurest sinisest ootasid tervelt kolm tundi kasutult Kildalli büroos ja lahkusid siis igaveseks. Seal on pärit ka lause „Kui suur sinine sult allkirja küsib siis kirjuta jumala nimel alla mis iganes sulle ka ette ei anta“.

Gates haistis selles suurt äri. Peale vestlust Alleniga pöördus Microsoft IBM'i poole ja sõlmis ühe tehingu 186 000 dollari ulatuses operatsioonisüsteemi eest, mis tõi edu Microsofti, ja mille ajaloolisusele tol hetkel keegi ei mõelnud. Microsoft ostis kaks päeva hiljem 50 000 dollari eest Seattle Computer Products firmalt QDOS, üks variant CP/M-variandi, mis kui „kiire ja räpane operatsiooni süsteem“ tuntud oli. Programmeerija Tim Paterson osteti ka kohe kaasa. Paterson tegi mõned väikesed muudatused tarkvara juures, mis siis MS-DOS nime all IBM-ile esitati. Alles pärast turule tulekut avastati IBM'i juures et tegemist oli CP/M variandiga mis saadi ja seetõttu maksti 800 000 dollarit Digital Research'ile, et need ei võtaks õiguslikke samme IBM'i vastu ette.

Olgugi, et MS-DOS'i kvaliteet kõvasti tehniliselt allapoole standardi oli - isegi Inteli sisesed dosiekspertid omistasid kuhatusliku väärtuse talle – sai PC, kui ta 1981 aasta sügisel turule tuli napilt üle 3000 dollari, suure menu osaliseks. Põhjuseks oli IBM'i avatud litsentsipoliitika, mis ka teistel firmadel PC tootmist lubas, nii et konkurentsi tõttu hinnad langesid, niipea kui klientidel tekkis vajadus standardi järele, mida esmalt IBM'i, turuliidri, juures suurarvutitelt oodati. MS-DOS'i edule aitas ka kaasa ühilduvus CP/M'idega, mis võimaldas jooksvat tarkvara nagu WordStar, dBase II nagu ka Microsofti BASIC'ut kiirelt kasutusele võtta. See ühilduvuse ja väikeste sammude printsiip sai ka tihti kriitika osaliseks, sest riistvara tehnilised võimalused ei saanud alati täies mahus kasutatud ning seetõttu, areng aeglustus.

Haigestumise tõttu Paul Allen lahkus 1985 Microsoftist, jäi aga Gates'i kõrval pea aktsionäriks. Kiiresti kasvav ettevõtte omas järjest rohkem võimalusi. Siiski said näiteks jõulupreemiaks töölised firma aktsiaid. Mitmed töölised said seetõttu mõne tuhande dollari eest paari aastaga miljonärideks.

Graafilise kasutajaliides.

PC sai kiirelt turu liidriks. Isegi graafilise kasutajaliite sisse viimine, peakonkurendi Apple poolt 1983 Apple Lisa'ga – Machintosh'i eelkäiaga turule tuli, ja mis kasutajatelt käskluste sisestamist klaviatuurilt ei nõudnud, ei suutnud PC-de võidukäiku peatada. Alles 1990 suutis Microsoft Windows 3.0-ga järgi jõuda, kuigi ka siis tarkaraliselt kehvemal tasemel programmiga. Apple kohtuasi lükati peale pikaajalist protsessi 1995 tagasi, kus Microsofti süüdistati graafilise kasutajaliidese autoriõiguste rikkumises. Ka samal aastal ilmunud Windows 95 andis Apple kohtusse. Apple oli sel hetkel ettevõtte suure raskustes. Seetõttu tuli päevakorrale, et Microsoft ostis hääleõiguseta Apple aktsiaid teadmata summa eest ja seega säästis Apple pankrotist ja vastutasuks võttis Apple süüdistuse tagasi. Hoolimata sellest, et 1984 oli juba X Window nimetus Unix-süsteemidesse sisse viidud, õnnestus Microsoftil nimetus Windows tootenimena omale saada, kuigi seda peale kohtuasja US Patent and Trademark Office'ga.

Kasutatud kirjandus:

http://www.konsultant.ee/mod.php?mod=userpage&menu=11&page_id=7

<http://www.kakupesa.ee/pingviiniaabits/>

<http://www.mac.ee/page.php?p=ajalugu>

<http://de.wikipedia.org/wiki/Microsoft>

Koostanud: Silver Püvi